

ПОВОДОМ 70 ГОДИНА ЖИВОТА И 45 ГОДИНА РАДА У
НАУЦИ И НАСТАВИ ПРОФ. ДР БАЈЕ Б. КРИВОКАПИЋА



Не тако често се дешава да неко проведе, малте не, пола вијека у научно-наставном раду, као што је то случај са проф. др Бајом Кривокапићем. То је само одлика оних истинских заљубљеника своје професије, какав је и професор Кривокапић. Професору Баји су, с материјалне стране, нуђени и много примамљивији послови од оног посла којим се и данас бави, али љубав према свом послу, посебно оном образовно-васпитном, била је јача од ма којег другог посла који му је нудио већу материјалну добит. Професор Бајо је рано схватио да је за успјешно обављање посла којим се бави, поред редовног праћења стручне и научне литературе, нужно и читање лијепе писане ријечи. Он се чак и критички

(у писменој форми) осврће на прочитано дјело, и то публикује у неким листовима.

Рођен је 29. маја 1929. године у Никшићу, у Црној Гори. Ту је завршио основну школу и гимназију, а студиј географије похађао је на Природословно-математичком факултету у Загребу, којег је завршио 1953. године. На том факултету је 1972. године бранио и своју докторску тезу - **КАТУНСКИ КРШ**, коју је са успјехом одбранио и стекао научни степен доктора географских наука. Ту његову тезу публиковао је цетињски "Обод" 1975. године. Термин "крш" је изворни народни термин, а не "крас" или "карст", који су страног поријекла, па се аутор с правом залаже да он уђе у званичну терминологију на цјелокупном језичком подручју тзв. источне језичке варијанте.

По завршетку студија, професор Бајо долази у Босну, којој је тада био изузетно потребан просвјетни кадар, и запошљава се у фочанској гимназији (тада нижој и вишој) и обавља дужност и предавача и директора те гимназије, гдје се задржава пуних десет година (1954-1964. г.).

Кад је у његовом родном Никшићу отворена Педагошка академија, позван је, тада као већ афирмисани стручњак у својој струци, да преузме дужност помоћника директора те више научне установе, што је и прихватио, задржавши се на тој дужности три године (1964-1968). Иза тога опет се

враћа у Босну, која је на њега, након десетогодишњег службовања у њој, оставила снажан утисак, и прихвата се дужности савјетника за географију у регионалном Просвјетно-педагошком заводу у Добоју, за основне и средње школе. На тој дужности остаје пуних пет година (1969-1975), а упоредо са обављањем те дужности, стално ради на свом даљњем стручном усавршавању, и на изради докторске тезе, и управо у том временском периоду стиче и научни степен доктора географских наука.

По логици ствари, таквом стручњаку су сада врата била отворена и за запослење на вишој научној установи, каква је и факултет. И већ у току 1974. године Бајо је изабран за насловног доцента на Економској географији на Сарајевском универзитету. У периоду 1977-1990. године изводио је и наставу из Регионалне географије свијета на Педагошкој академији у Бања Луци, а од 1985. године и Друштвену географију и Методику наставе географије на истој установи. Године 1989. изабран је за ванредног професора за предмет геоморфологије на Природно-математичком факултету у Сарајеву, гдје му је повјерено и извођење наставе из предмета Дидактика и методика наставе географије. Биран је 1991. године и за шефа Физичке географије на истом факултету.

У Сарајеву га је затекао и грађанско-вјерски рат у Босни и Херцеговини, који је отпочео почетком априла 1992. године. Не успјевши на вријеме из Сарајева изаћи и прећи на српску територију, у њему је остао све до почетка новембра 1993. године. Тачно на дан 8. новембра наведене године, успјело му је да се "извуче" из Сарајева и дочепа српске територије, укључивши се одмах у свој омиљени научно-наставни процес - прво на Педагошкој академији у Бања Луци, у којој још није био основан Филозофски, а потом Природно-математички факултет, а кад је дошло до оснивања тих факултета, чему је и он дао свој допринос, продужио је свој рад на њима. На Природно-математичком факултету је и пензионисан 1. октобра 1997. године, али тиме није прекинуо свој рад на њему све до данас, јер је потребан факултету и младима које образује и васпитава.

Из свега напријед реченог јасно се види, да је професор Бајо, током свога дугогодишњег рада, прошао кроз све ступњеве образовања (нижег, средњег, вишег и високог) и, упоредо с тим, усавршавао се у својој струци, стичући тако све научне степене напредовања, са завршним степеном доктора географских наука и професором Универзитета. Све му је то помогло да стекне широко образовање и велико радно искуство, које је преносио, и преноси, на младе генерације, које за њега, то се без претјеривања може рећи, живот значе, и све док се налази међу њима - и он ће се осјећати младим!

Својим наставно-научним радом, професор Бајо Кривокапић се сврстао у ред оних универзитетских професора, чији рад није могао остати незапажен и непризнат, а тиме и ненаграђен. Он је, дакле, за свој рад добио многа признања, од којих само истичемо награду "Веселин Маслеша", коју је добио за свој наставно-научни рад за 1990. годину у Бања Луци, поводом годишњице ослобођења тог града.

У свом досадашњем научно-истраживачком раду - основна преокупација професора Баје била је географска проблематика Црне Горе и Босне и

Херцеговине, па је својим радовима, посвећеним тој проблематици, покушао дати свој допринос у њеном рјешавању.

Библиографија радова професора Баје Кривокапића приложена је уз ову његову биографију.

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА ПРОФЕСОРА ДОКТОРА БАЈЕ КРИВОКАПИЋА

А) ПУБЛИКОВАНИ НАУЧНИ И СТРУЧНИ РАДОВИ:

1. КАТУНСКИ КРШ, РЕГИОНАЛНО-ГЕОГРАФСКА СТУДИЈА, "ОБОД", Цетиње, 1975. (резиме на француском и руском језику).
2. ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ (ново издање), Југословенски лексикографски завод "Мирослав Крлежа", одреднице:
Црна Гора (висораван), Чемерно (превој), Брод на Дрини, Бук Бијела, Хан Булог, Хусине, Илијаш, Загорје, Змијање, Дабарско поље, Думошка планина, Фоча, Гацко, Гласинац (висораван), Голија (планина код Гатачког поља), Грахово поље, Гуча Гора, Добој, Вележ (планина), Власеница, Вишеград, Врандук, Дубрава-Бротњо (висораван), Кнежопоље, Кокорина (крај) и Кочеринско поље.
3. ФОЧА (особине положаја, функције и развитак), Географски хоризонт број 4, Загреб 1966.
4. МЕДИТЕРАНСКИ УТИЦАЈИ ДО НИКШИЋКОГ ПОЉА И МОДИФИКАЦИЈА КЛИМЕ ПОД УТИЦАЈЕМ ВЈЕШТАЧКИХ ЈЕЗЕРА, Географски гласник бр. XXVIII, Загреб 1966.
5. САВРЕМЕНЕ ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ СТРУКТУРЕ СТАНОВНИШТВА ГРАДСКЕ И ПРИГРАДСКЕ ЗОНЕ НИКШИЋА, Географски преглед бр. X, Сарајево 1966.
6. ОРЈЕН (оцјена и приказ књиге од Ј. Риђановића), Географски преглед бр. 11-12, Сарајево 1966.
7. БОКСИТ ЦРНЕ ГОРЕ (оцјена и приказ књиге од З. Бешића и др.), Географски преглед бр. 10, Сарајево 1966.
8. МЕТОДИКА НАСТАВЕ ГЕОГРАФИЈЕ (оцјена и приказ књиге од М. Згоника), Географски хоризонт бр. 1-2, Загреб 1968.
9. КАКАВ ОДНОС ТРЕБА ДА ВЛАДА ИЗМЕЂУ ЂАЧКИХ ЗАЈЕДНИЦА И ОМЛАДИНСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ, "Просвјетни лист" СРБиХ, Сарајево, 1. марта 1958.
10. КАКО ТРЕБА ОРГАНИЗОВАТИ ПОСЈЕТУ СУТЈЕСЦИ, "Просвјетни лист" СРБиХ, Сарајево, 1. априла 1960.
11. КАКО ТРЕБА УЧИТИ (Приказ књиге од Руђанског), "Глас комуна", Добој, 22. XI 1972.
12. НЕКА ЗАПАЖАЊА О ПЕДАГОШКОЈ ОПРАВДАНОСТИ ЗБИРКЕ ПИТАЊА ЗА ПРОВЈЕРАВАЊЕ ЗНАЊА ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ, Путеви и достигнућа бр. 4, Сарајево 1969.
13. ХИДРОЦЕНТРАЛА "МРАТИЊЕ" И ГЕОГРАФСКЕ ПРОМЈЕНЕ У ДОЛИНИ ПИВЕ, Географски хоризонт бр. 1-2, Загреб 1972.

14. МЈЕСТО ЦРНОГОРСКИХ БОКСИТА У ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РЕЗЕРВАМА, ПРОИЗВОДЊИ И ПРЕРАДИ, Географски хоризонт бр. 1-2, Загреб 1972.
15. КРИТИЧКИ ОСВРТ НА МЈЕРЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ УСПЈЕХА ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ НА ПРИМЈЕРУ ДОБОЈСКОГ РЕГИОНА, Наша школа, Сарајево 1971.
16. КАТУНСКИ КРШ (резиме докторске дисертације), Свеучилишни вјесник бр. 335-336, Загреб 1972.
17. РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ ВАНПОЉОПРИВРЕДНИХ ДЈЕЛАТНОСТИ БиХ КАО ИНДИКАТОРА ДРУШТВЕНО-ГЕОГРАФСКОГ ПРЕОБРАЖАЈА У ПОРАТНОМ ПЕРИОДУ, Географски преглед бр. 16-17, Сарајево 1975.
18. УПОТРЕБА ОБЈЕКТИВНИХ ИСПИТНИХ ПОСТУПАКА У ЦИЉУ УНАПРЕЂЕЊА НАСТАВЕ ГЕОГРАФИЈЕ У ШКОЛИ, Путеви и достигнућа бр. 1-2, Сарајево 196.
19. БРОЈ СТАНОВНИКА И ПРОБЛЕМ ИСХРАНЕ ЧОВЈЕЧАНСТВА, Географски лист бр. 18, Сарајево 1978.
20. ТЕРЦИЈАРНЕ ДЈЕЛАТНОСТИ КАО ИНДИКАТОР ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА, Географски преглед бр. 23, Сарајево 1969. (дио монографије БиХ).
21. АУТОМОБИЛИЗАМ И САВРЕМЕНО ЧОВЈЕЧАНСТВО, Географски лист бр. 24, септембар 1979.
22. ИНТЕНЗИТЕТ И ТИПОВИ САВРЕМЕНИХ ЦРНОГОРСКИХ МИГРАЦИЈА У ФУНКЦИЈИ РАВНОМЈЕРНИЈЕГ РАЗВОЈА, Зборник радова XI конгреса географа, Титоград 1983.
23. РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ I (оцјена и приказ књиге В. Рогоћа), Географски преглед бр. 26-27, Сарајево 1984. и "Глас" Бања Лука, 15. I 1983.
24. ГЕОГРАФСКИ АСПЕКТ ОШТЕЂЕЊА ОД ЗЕМЉОТРЕСА 13. VIII 1981. У БАЊОЛУЧКОМ СЕИЗМИЧКОМ ПОДРУЧЈУ, Зборник савезног симпозијума о методологији географских проучавања природних непогода, Љубљана, 13-15.X 1983.
25. НИКШИЋКИ КРАЈ (оцјена и приказ књиге од Б. Радојичића), Географски гласник, бр. XLV, Загреб 1983.
26. КАКВЕ СЕ ВРЕМЕНСКЕ ПРИЛИКЕ ОЧЕКУЈУ НА БОРИЛИШТИМА XIV ЗИМСКЕ ОЛИМПИЈАДЕ, "Глас", Бања Лука, 6.II 1984.
27. НАУКОМ ПРОТИВ НЕПОГОДА (поводом једног Симпозијума), "Глас", Бања Лука, 19. и 20. XI 1983.
28. САВРЕМЕНЕ МИГРАЦИЈЕ БиХ КАО ОТЕЖАВАЈУЋИ ФАКТОР ЊЕНОГ РАВНОМЈЕРНИЈЕГ РАЗВОЈА, Географски преглед бр. 26-27, Сарајево 1984.
29. НЕПОВОЉАН УТИЦАЈ МИГРАЦИЈА БиХ ОД 1971-1981. ГОД. НА КРЕТАЊЕ ОБИМА ОСНОВНИХ ПОЉОПРИВРЕДНИХ ФОНДОВА, Географски хоризонт бр. 3-4, Загреб 1984.
30. ДЕМОГРАФСКИ АСПЕКТ ПОРЕМЕЂАЈА РАВНОТЕЖЕ ПОЛОВА 1981. ГОДИНЕ НА ПРИМЈЕРУ БАЊАЛУЧКЕ РЕГИЈЕ, Зборник XII конгреса географа Југославије, Нови Сад 1987.

31. ЗАГАЂЕНОСТ БАЊА ЛУКЕ КАО НЕГАТИВНА ПОСЉЕДИЦА ИНДУСТРИЈАЛИЗАЦИЈЕ, Географски преглед бр. 31-32, Сарајево 1988.
32. ПЕЋИНА ЛЕДЕНИЦА - КРАЈИШКА ЉЕПОТИЦА, Географски лист бр. 61, Научно популарни часопис, Сарајево 1988.
33. ТЕКТОНСКА ГЕОМОРФОЛОГИЈА И ГЛОБАЛНА ТЕКТНИКА ПЛОЧА, Географски лист бр. 71, Научно популарни часопис, Сарајево 1991.
34. ЕВАЛУАЦИЈА ОСТВАРЕЊА ПРОГРАМСКИХ ЗАХТЈЕВА ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ У СРЕДЊИМ ШКОЛАМА, Зборник радова географског семинара (посебно издање), Сарајево 1992.
35. ГЕОМОРФОЛОГИЈА (скрипта), Педагошка академија Бања Лука, 1989.
36. МЈЕСТО ГЕОГРАФИЈЕ У ЕКОЛОГИЈИ, Зборник радова XIII конгреса географа СФРЈ, Приштина 1989 (1991).
37. УЛОГА ГЕОГРАФИЈЕ У ЗАШТИТИ И УНАПРЕЂЕЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, УВОД У ГЕОЕКОЛОГИЈУ (приручник за географе), Издавачко предузеће ГЛАС, Бања Лука 1990.
38. ГЕОГРАФСКО РАСПРОСТРАЊЕЊЕ СРБА У СВИЈЕТУ, Научно популарни часопис, Српске земље и свет бр. 2, Бања Лука, новембар 1994.
39. ЕЛЕМЕНТИ РАЗВОЈА ПОПУЛАЦИЈЕ БИВШЕ БиХ ОД 1851 в.с. 1991. ГОДИНЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ДЕМОГРАФСКЕ ОСНОВЕ НА ПРИМЈЕРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, Зборник радова Симпозијума "Ресурси Републике Српске" Бања Лука, мај 1995.

**Б) РАДОВИ У ФУНКЦИЈИ ПОСЕБНЕ НАМЈЕНЕ
(СТУДИЈЕ, ЕЛАБОРАТИ, РЕЦЕНЗИЈЕ И РЕФЕРАТИ НА
НАУЧНИМ СКУПОВИМА)**

40. ГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ФОЧАНСКОГ ПОДРУЧЈА (дио монографије о Фочи припремљен за објављивање), "Свјетлост", Сарајево 1974.
41. РЕГИОНАЛНО-ГЕОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА БОСАНСКЕ ГРАДИШКЕ (дио монографије у припреми за штампу), Бања Лука 1986. (Историјски институт у Бањој Луци).
42. ЕЛЕМЕНТИ ПРИРОДНЕ ОСНОВЕ ЗА ОПШТИНУ БОСАНСКИ НОВИ, Студије за потребе просторног плана, Завод за студије и пројектовање, Бања Лука, септембар 1985.
43. СТУДИЈА ДЕМОГРАФСКОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БОСАНСКИ НОВИ ЗА ПЕРИОД 1961-2000-те ГОДИНЕ, Завод за студије и пројектовање, Бања Лука, јануар 1985.
44. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ ОПШТИНЕ БИХАЋ 1961-1991 ГОДИНА (елаборат), Економски институт Бања Лука 1984.
45. ДУГОРОЧНИ ПЛАН ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ БАЊА ЛУКА У ПЕРИОДУ 1986-2000-та ГОДИНА (елаборат), Економски институт, Бања Лука 1985.

46. КОНЦЕПЦИЈА ДУГОГОДИШЊЕГ РАЗВОЈА ОПК БАЊА ЛУКА У ПЕРИОДУ 1976-2000-те ГОДИНЕ (елаборат), Економски институт Бања Лука 1985.
47. ДЕМОГРАФСКИ АСПЕКТ ПОРЕМЕЋАЈА РАВНОТЕЖЕ И РАВНОПРАВНОСТИ ПОЛОВА БАЊАЛУЧКОЈ РЕГИЈИ, Симпозијуму хуманизацији односа међу половима, Бања Лука 24. и 25. X 1985.
48. ПРОИЗВОДЊА И ТРЖИШТЕ БАЊАЛУЧКЕ ФАБРИКЕ ДУВАНА У СОЦИЈАЛИСТИЧКОМ РАЗВОЈНОМ ПЕРИОДУ (дио монографије "Стољеће фабрике дувана Бања Лука"), Институт за историју Бања Лука, 1982.
49. ДЕМОГРАФСКА АНАЛИЗА ЕКОНОМСКЕ И ОБРАЗОВНЕ СТРУКТУРЕ ЖЕНСКОГ СТАНОВНИШТВА РУРАЛНОГ БРДСКО-ПЛАНИНСКОГ ПРОСТОРА БиХ (елаборат), Економски институт Бања Лука 1985.
50. ДЕМОГРАФСКА АНАЛИЗА ПОЛНЕ И ДОБНЕ СТРУКТУРЕ СТАНОВНИШТВА РУРАЛНЕ ЗОНЕ БРДСКО-ПЛАНИНСКОГ ПРОСТОРА БиХ (елаборат), Економски институт Бања Лука 1984.
51. БИТНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ДЕМОГРАФСКЕ ТРАНЗИЦИЈЕ БАЊАЛУЧКЕ РЕГИЈЕ, Симпозијум о хуманизацији односа међу половима, Бања Лука, 5. и 6. март 1988.
52. ИНТЕНЗИТЕТ ДЕАГРАРИЗАЦИЈЕ И ЕКОНОМСКО-ГЕОГРАФСКЕ ТРАНСФОРМАЦИЈЕ АКТИВНОГ СТАНОВНИШТВА БиХ НАКОН ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА, југословенско-пољски симпозијум, Бања Лука, 6. IX 1979.
53. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА ЗА ПОТРЕБЕ ПРОГРАМСКОГ ПРОЈЕКТА ЗА РЕГУЛАЦИОНЕ ПЛАНОВЕ НАЈУГРОЖЕНИЈИХ ДИЈЕЛОВА САРАЈЕВА - ВОГОШЋЕ И ЗАШТИТНЕ ЗОНЕ САРАЈЕВСКОГ ПОЉА, Завод за просторно планирање, Сарајево, 1976.
54. КАРАКТЕРИСТИКЕ ОСНОВНИХ ПРИРОДНИХ ЕЛЕМЕНАТА СПОРТСКО-РЕКРЕАЦИОНОГ ЦЕНТРА БЕТАНИЈА-КОШЕВО, Завод за просторно планирање Сарајево, фебруар 1977.
55. НЕСКЛАД ИЗМЕЂУ РАДНОГ И СТАНУЈУЋЕГ АКТИВНОГ СТАНОВНИШТВА САРАЈЕВА И ГРАНИЦА УРБАНИЗИРАНЕ ЗОНЕ, Завод за просторно планирање, Сарајево, 7.I 1977.
56. ЕЛЕМЕНТИ ПРИРОДНЕ И ДЕМОГРАФСКЕ ОСНОВЕ САРАЈЕВА КАО ФАКТОРИ ДАЉЕГ РАЗВОЈА, Нацрт средњорочног програма изградње и просторног уређења Сарајева, октобар 1976.
57. РЕЦЕНЗИЈА УЏБЕНИКА ЗА V РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, Завод за издавање уџбеника, Сарајево 1974.
58. РЕЦЕНЗИЈА И СУПЕРРЕЦЕНЗИЈА УЏБЕНИКА ЗА VII РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ, Завод за издавање уџбеника, Сарајево 1974.
59. ПРОСТОРНА ГРАВИТАЦИЈА УЧЕНИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА ПРЕМА ДОБОЈУ КАО ГРАВИТАЦИОНОМ ЦЕНТРУ И КОРЕЛАЦИЈА УСПЈЕХА У СРЕДЊОЈ СА УСПЈЕХОМ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ, Просвјетно педагошки завод Добој, маја 1973.

60. ВРЕДНОВАЊЕ ДЕМОГРАФСКЕ ОСНОВЕ У ФУНКЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНИРАЊА НА ПРИМЈЕРУ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ, Републички завод за просторно планирање (елаборат), августа 1994.
 61. УПОТРЕБА ТЕРМИНА КРШ И СИНОНИМА У ГЕОГРАФСКОЈ НАУЦИ И НАСТАВИ, Научни скуп "Перспективе и правци развоја географске науке", Географски факултет у Београду у сарадњи са Институтом "Јован Цвијић", Брезовица 13. и 14. XI 1977. (реферат).
 62. ЕНЦИКЛОПЕДИЈА СРПСКОГА НАРОДА, Издавач ДБР ИНТЕРНАЦИОНАЛ ПУБЛИСИНГ, Београд, Краља Петра 71/III. Одреднице: Бања Лука, Власеница, Добој, Змијање, Илијаш, Маглић, Сутјеска, Вележ, Катунски крш, Билећа, Билећко језеро, Гатачко поље, Зупци, Невесиње, Попово поље, Требиње, Хум, Србиње (Фоча), Бјелашница, Гласинац, Зеленгора, Илица, Кнежпоље, Мотајица, Трескавица, Бугојно, Гацко, Дабарско поље, Калиновник, Невесињско поље, Рудине, Требишњица и Рудо.
 63. Необичности важне раскрснице, лист "Ослобођење", Српско Сарајево, 28.IV 1999, стр. 17.
- Укупно 63 библиографске јединице.

МИЛОШ БЈЕЛОВИТИЋ

ПОВОДОМ 30. ГОДИШЊИЦЕ СМРТИ
АКАДЕМИКА МИЛЕНКА С. ФИЛИПОВИЋА (1969-1999)

У убрзаном животном ритму, протекле су већ три деценије од растанка са професором Миленком С. Филиповићем, истакнутим научним радником у домену етнографије, антропогеографије, али и сродних дисциплина о изучавању народа и његових особина. То је прилика, да се подсетимо на изузетан лик овог човјека и на његово мјесто у српској етнологији и географији.

Миленко С. Филиповић је рођен почетком овог вијека (8.11.1902) у Босанском Броду, као прво дијете у жељезничарској обитељи, због чега се доста кретао у младости, углавном у Босни. Док му је отац службовао на жељезничкој станици у Подлуговима, Миленко је завршио основну школу у сусједном граду Високом. Доста је боравио у родном мјесту своје мајке, у Модричи. Своје прве и посљедње радове посветио је географској средини у којој је провео своју младост и половину животног вијека. Први свјетски рат га затиче у гимназији, коју завршава у Тузли 1921. године. Одлази на студије у Београд, на Филозофски факултет гдје слуша групу предмета према тадашњем програму: антропогеографију, етнологију, археологију и националну историју. Имао је срећу да слуша највеће научнике овог вијека из наведених дисциплина: Јована Цвијића, Тихомира Ђорђевића, Јована Ердељановића, Милоја Васића и Веселина Чајкановића. Почетком 1925. године завршио је студиј и постављен за суплента на гимназији у Сарајеву и Велесу. Марта 1928. године одбранио је докторску дисертацију: "Етничка прошлост нашег народа у околини Високог (у Босни)". Кад се уоче мало боље временске чињенице, да је студиј завршио за три и по године, а докторску дисертацију за само нешто више од три године, можемо се упитати како је то стигао и могао? Каква је силна физичка и интелектуална снага почивала у професору Филиповићу?

Какав је био квалитет студирања тог времена и тих професора може се видјети из двају наслова студента Миленка С. Филиповића, која прилажемо из његове уредно сложене заоставштине у једном фасциклу "Екскурзије". Студент Филиповић је водио записник и семинар са екскурзије "У Вршац, Делиблатску пешчару, Смедерево и Багрданску клисуру у времену од 27-31. маја 1923. и Биоково и Макарско Приморје, Белешке са екскурзије, које су читане у семинару 31.1.24. То значи, да је студент II године студија обавио двије стручне екскурзије (како се тада називао садашњи теренски рад) под вођством еминентних научника, да је писао семинарски рад о њима, који је читан и о ком се водила стручна дискусија студената и наставника. Са

Одбраном докторске дисертације професор Филиповић је као млад човјек изабран за доцента на Филозофском факултету у Скопљу (1930) гдје је 1937. године биран за ванредног професора. Главна област интересовања професора Филиповића јесте на првом мјесту етнологија, затим антропо-географија, насеља, народни обичаји, називи неких већ заборављених појава у животу људи, крајева, народне приче, биљке и народни живот уопште. Геогарфски првенац професора Филиповића је рад "Високо" из 1924. године, дакле кад је аутор био студент треће или четврте године и имао само 22 године живота! То Високо је почастило професора Филиповића својом наградом априла 1969. године, петнаестак дана прије његове смрти и давањем имена једној улици, као дуг за његова бројна и обимна дјела као што су: "Височка нахија", "Вогошћа и Биоча", "Живот и обичаји народа у Височној нахији" и друга. Неуморан теренски истраживач професор Филиповић је прокрстарио села и градове Македоније, Србије, Војводине, Босне и Херцеговине. Ишао је са одређеним планом у истраживања, али се није заустављао на ужој проблематици, већ је напротив биљежио све појаве за које је нашао за сходно. Лагано је ступао у контакте са народом, пустио је људе да слободно говоре, не намећући им своје погледе и знања. Све своје прибљешке водио је педантно и стављао их у коверте према врсти, мјесту и времену истраживања. Тако је годинама стварао и скупљао грађу за бројна, сложена и веома ријетка истраживања, како по предмету, тако и мјесту истраживања.

Професор Филиповић је објавио десетак радова у чувеној едицији Јована Цвијића "Насеља и порекло становништва" СКА у Београду. Од тих радова истичемо: "Гласинац", "Рама у Босни", "Височка Нахија", "Попово у Херцеговини", "Таково" и "Хас под Паштриком". Ова дјела иду међу најбоља у домену антропогеографије у нашој земљи.

Професор Филиповић је написао запажен рад "Цвијићева антропо-географска школа" (1957) у ком даје високу оцјену прве географске школе код Јужних Словена. Огромна је заслуга Јована Цвијића и његове школе за науку и културу српског и других народа. У том раду он истиче нужну потребу истраживања истих простора сада, које је Цвијићева школа истраживала раније и могућности поређења некадашњих и садашњих прилика и поглед у непосредну будућност!

Професор Филиповић је посједовао неисцрпну радну енергију, али и велики интелектуални потенцијал, који је стално тражио нове чињенице и доказе. Имао је изванредне организаторске способности. У Скопљу је био први оснивач Етнолошког друштва, његов предсједник и покретач часописа Етнологија (1939). У Сарајево је дошао по позиву за редовног професора антропогеографије на Филозофском факултету (1955), а већ 1957. године покренуо је први научни часопис у БиХ "Географски преглед" и био његов главни уредник. Покренуо је едицију "Посебна издања" Географског друштва БиХ. Оснивач је Балканолошког института при Академији наука БиХ и неколико запажених научних савјетовања. Редовни је члан Академија наука БиХ од њеног оснивања.

Књига: "Човјек међу људима" СКЗ из Београда 1991. године, представља један од видова признања дјелу професора Миленка С. Филиповића.

Дјело и животни пут Миленка С. Филиповића могу бити инспиративни за млађе генерације, које се могу на његову примјеру учити сталном раду и систематичности, као темељу сваког успјеха. Српски народ у Републици Српској као и у осталом дијелу Босне и Херцеговине, може да се поноси дјелом и ликом Миленка С. Филиповића као једним од својих великих научних радника и људи.

IN MEMORIAM

ПРОФЕСОР ДР ЈОВАН ТРИФУНОСКИ (1914-1997)

У 83 години, 1. фебруара 1997. године угасио се живот дугогодишњег професора географије др Јована Трифуноског на Природноматематичком факултету у Скопљу, познатог и веома активног научног радника у домену географије, антропогеографије и етнологије.

Колега Јован Трифуноски је рођен 23. септембра 1914. године у селу Вруток, десетак км јужно од града Гостивара, на важном путу кроз западну Македонију: Скопље-Охрид. Основну школу је завршио у родном мјесту, а гимназију у Тетову и Скопљу. Студиј географије је похађао и завршио код тада младих професора, а касније и академика: Миленка С. Филиповића, Војислава Радовановића и Петра С. Јовановића на угледном Филозофском факултету у Скопљу. Као марљив и запажен студент изабран је за асистента на Факултету 1940. године. Од 1941. године живи у Београду као избјеглица до 1946. године кад се враћа на новоосновани универзитет у Скопљу. Ту је провео свој цијели радни вијек од звања асистента до редовног професора и пензионисања.

Рођен у селу са македонским и шиптарским становништвом Трифуноски са посебном пажњом обрађује етничку проблематику Македонаца, Шиптара, Срба, Бугара, Грка, Цинцара и других етничких скупина, углавном на македонском етничком простору. Но њега су интересовали и бројни други сложени географски и етнографски проблеми овог дијела Балканског полуострва.

Упоран и марљив рад довео је колегу Трифуноског већ 1950. године до одбране докторске дисертације: "КУМАНОВСКО-ПРЕШЕВСКИ КАРАДАГ" као првог југословенског географа који је докторирао послје II свјетског рата. Професор Трифуноски је био марљив ученик Цвијићевих ђака, који су га добро научили како се географски и етнографски истражују простори, да би се на крају објавили радови. У тимском раду, а и најчешће сам и о свом трошку, професор Трифуноски истражује још недовољно истражене просторе Македоније и објављује своје радове. Као наставник географије (антропогеографије и других предмета) води студенте на теренску наставу гдје их поучава како се врше истраживања на конкретним примерима разговора са народом и запажања на терену, која се обавезно записују и затим анализирају на семинарима. Аутор ових редова се јасно сјећа ријечи колеге Трифуноског љета 1961. године на тераси поред Водног, одакле се пружа географски преглед не само на Скопље него и његове котлине, кад је говорио сарајевским студентима, како Македонци

губе свој етнички простор: "Ставили су ташке у руке, машке под врат и спуштају се у градове, а на њихова мјеста долазе Албанци..."

Као научни радник Ј. Трифуноски је изузетно плодан, тако да његова библиографија броји око 80 јединица! Радови су му најчешће објављивани у Српском географском гласнику, Гласнику Етнографског института САН, Географском прегледу (Сарајево), Географском Вестнику (Љубљана) Географском гласнику (Загреб) и Митајлунген дер Географишен Гезелшафт у Бечу.

Објавио је тридесетак већих монографија као што су: ПОЛОГ, КУМАНОВСКА ОБЛАСТ, СКОПСКА ЦРНА ГОРА, КАЧАНИЧКА КЛИСУРА, ВРАЊСКА КОТЛИНА, СКОПСКО ПОЉЕ, СКОПСКИ ДЕРВЕН, ГОРЊА ПЧИЊА, КИЧЕВСКА КОТЛИНА, БИТОЉСКО-ПРИЛЕПСКА КОТЛИНА, ОХРИДСКО-СТРУШКА ОБЛАСТ, МАКЕДОНСКА ГРАДСКА НАСЕЉА, ЈЕГЕЈСКА МАКЕДОНИЈА, АЛБАНСКО СТАНОВНИШТВО У МАКЕДОНИЈИ и др.

Готово сви радови Ј. Трифуноског имају антропогеографски карактер, али у њима су бројна веома вриједна и остала запажања како о данашњим карактеристикама тако и о онима у прошлости, тако да је као аутор очувао много тога од заборавља.

Као човјек, колега Трифуноски истицао се скромношћу, али и отвореношћу. Пријатељевао је са географима из цијеле друге Југославије. Учесник је и организатор бројних скупова географа широм наше земље. Увјек је радо дочекивао географе из свих крајева наше земље и водио по терену. Као писац бројних географских и етнографских радова, као наставник бројних генерација студената на скопском универзитету, колега професор др Јован Трифуноски остаће трајно присутан у географским и другим круговима доброг дијела јужнословенских земаља.

Милош Бјеловитић